

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่องปัญหาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหา และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและการแก้ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครู
5 กลุ่มวิชา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำถามในการวิจัย

1. ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการผลิต
และการใช้สื่อการสอน อย่างไร
2. ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการดำเนินการแก้ปัญหาการผลิต
และการใช้สื่อการสอน อย่างไร
3. ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการแก้
ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน อย่างไร
4. ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ทำการสอนใน 5 กลุ่มวิชามีปัญหา
และแก้ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน แตกต่างกันหรือไม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูที่ทำการสอน 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทย์ - คณิต กลุ่มวิชาสังคม กลุ่มวิชาการงาน - อาชีพ และ กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2538 จำนวน 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามฉบับที่ 1 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด วุฒิต่างการศึกษา อายุราชการ กลุ่มวิชาที่สอน งานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ 2 ปัญหาการผลิตสื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน และปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อการสอน

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

แบบสอบถามฉบับที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาที่ทำการสอน กลุ่มวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 การแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน และปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ตอนที่ 3 การแก้ปัญหาการใช้สื่อการสอน โดยแบ่งประเด็นปัญหาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้วิธีส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยทั้งนี้ ผู้วิจัยจะไปรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยกำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน ภายใน 2 สัปดาห์ แบบสอบถามฉบับที่ 1 ที่ส่งไปทั้งหมด 385 ชุด ได้รับกลับคืนมา 385 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามฉบับที่ 2 ที่ส่งไปทั้งหมด 385 ชุด ได้รับกลับคืนมา 374 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ คิดเป็นร้อยละ 97.14

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ ดังนี้คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และการแก้ปัญหาการผลิต และการใช้สื่อการสอนนั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัญหา และการแก้ปัญหา การผลิตและการใช้สื่อ การสอนของครูใน 5 กลุ่มวิชา ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS FOR WINDOWS) ตั้งระดับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของ ดันแคน (Duncan) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 385 คน ที่ทำการสอนใน 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทย์ - คณิต กลุ่มวิชาสังคม กลุ่มวิชาการงาน - อาชีพ และกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีวุฒิทางการศึกษาหรือวุฒิคู มีอายุราชการ 16 - 20 ปี งานพิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน คืองานบริการ มีจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ 16 - 20 คาบ

2. ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

2.1 การผลิตสื่อการสอน

2.1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อ

ครูทุกกลุ่มวิชามีความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในระดับน้อย ยกเว้น การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะการฟัง - พูด - อ่าน - เขียนของผู้เรียน ที่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

2.1.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อ

ครูทุกกลุ่มวิชาความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านการสนับสนุนที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน เป็นปัญหาในระดับปานกลาง และระดับน้อย

2.2 การใช้สื่อการสอน

2.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูทุกกลุ่มวิชาความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เป็นปัญหาในระดับน้อย

2.2.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูทุกกลุ่มวิชาความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านการสนับสนุนที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เป็นปัญหาในระดับน้อย

2.2.3 ด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูทุกกลุ่มวิชาความคิดเห็นว่า ปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเป็นปัญหาในระดับน้อย ยกเว้นความตรงตามเนื้อหาของบทเรียน เป็นปัญหาในระดับปานกลาง

3. การดำเนินการแก้ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

3.1 การแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอน

ครูทุกกลุ่มวิชาเห็นว่า วิธีการดำเนินการแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อ และด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อ ทุกวิธีการ มีความเหมาะสม ในระดับปานกลาง

3.1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.80) ได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยแก้ปัญหาคารขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียน ด้านความรู้พื้นฐาน/ความพร้อมทางการเรียน/ทักษะการฟัง - พูด - อ่าน - เขียน/ทัศนคติของผู้เรียน ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสารและเอกสาร มากที่สุด (ร้อยละ 96.34)

3.1.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.87) ได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน โดยแก้ปัญหาคารขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสื่อ ด้วยการซื้อหรือดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้ใช้ได้ดี มากที่สุด (ร้อยละ 90.43)

3.2 การแก้ปัญหาคารใช้สื่อการสอน

ครูทุกกลุ่มวิชาเห็นว่า วิธีการดำเนินการแก้ปัญหาคารใช้สื่อการสอนด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อ ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อ และ ด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อทุกวิธีการ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.12) ได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยแก้ปัญหาคารขาดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้อสื่อการสอนในชั้น นำเข้าสู่บทเรียน/ขั้นดำเนินการสอน/ขั้นฝึกทักษะ/ขั้นสรุปบทเรียน/ขั้นประเมินผลผู้เรียน ด้วยการสอบถามจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ มากที่สุด (ร้อยละ 86.87)

3.2.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.00) ได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยแก้ปัญหาคาดการณ์สนับสนุนจากผู้บริหารในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการใช้สื่อ ด้วยการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือให้ใช้งานได้ดี มากที่สุด (ร้อยละ 92.56)

3.2.3 ด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อการสอน

ครูส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.87) ได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อการสอน โดยแก้ปัญหาคาดการณ์ของสื่อ ด้วยการศึกษาข้อบกพร่องของสื่อและแก้ไขปรับปรุง มากที่สุด (ร้อยละ 87.18)

4. การเปรียบเทียบปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูทั้ง 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทย์ - คณิต กลุ่มวิชาสังคม กลุ่มวิชาการงาน - อาชีพ และกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ สรุปได้ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบปัญหาการผลิตสื่อการสอน

4.1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการผลิตสื่อการสอนด้านความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ 1) การทดสอบคุณภาพของสื่อเกี่ยวกับความตรงตามเนื้อหาของบทเรียน และ 2) การวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียนเพื่อการผลิตสื่อ

4.1.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการผลิตสื่อการสอนด้านการสนับสนุนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ ครูกลุ่มสังคมมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ คือ 1) การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านงบประมาณที่ใช้ในการผลิตสื่อ

2) การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตสื่อ 3) การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านวัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อ 4) การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านสถานที่ที่ใช้ในการเก็บสื่อ 5) การสนับสนุนจากผู้บริหารด้านเวลาในการผลิตสื่อ

4.2 เปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการสอน

4.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนด้านความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ครูกลุ่มภาษามีความคิดเห็นแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ คือ 1) การเตรียมตัวผู้เรียนก่อนการใช้สื่อ 2) การเตรียมสถานที่ก่อนการใช้สื่อ 3) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 4) การประเมินคุณลักษณะของสื่อเกี่ยวกับความถูกต้องด้านเนื้อหาของสื่อ และ 5) การประเมินคุณลักษณะของสื่อเกี่ยวกับความชัดเจนของสื่อ

4.2.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนด้านการสนับสนุน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ครูกลุ่มภาษามีความคิดเห็นแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ คือ 1) การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการใช้สื่อ 2) การสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านสถานที่ในการใช้สื่อ 3) การสนับสนุนจากผู้บริหารในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อ 4) การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่สารสนเทศศึกษา เกี่ยวกับการให้คำแนะนำในการใช้สื่อ 5) การสนับสนุนด้านการนิเทศติดตามประเมินผลการใช้สื่อจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 6) การสนับสนุนด้านการบริการสื่อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 ด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อการสอน

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มภาษามีความคิดเห็นแตกต่างจากครู

กลุ่มอื่น ๆ คือ 1) ความพอเพียงของสื่อ 2) ความชัดเจนของสื่อ 3) ความทันสมัยของสื่อ
4) ความตรงตามเนื้อหาของบทเรียน 5) ความซ้ำซ้อนของสื่อ

5. การเปรียบเทียบการแก้ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูทั้ง 5 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทย์ -
คณิต กลุ่มวิชาสังคม กลุ่มวิชาการงาน - อาชีพ และกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ สรุปได้ดังนี้

5.1 เปรียบเทียบการแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอน

5.1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาที่ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ที่ระดับ .05 มีดังนี้คือ

1 ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

- 1) ศึกษาค้นคว้าจาก ตำรา วารสาร และเอกสาร
- 2) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดพิมพ์เอกสารความรู้เพิ่มเติม

2 ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนด้านความรู้พื้นฐาน/
ความพร้อมทางการเรียน/ทักษะการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน/ทัศนคติของผู้เรียน ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย
การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้

3 ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาของบทเรียนเพื่อการ
ผลิตสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย การศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสารและเอกสาร

4 ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการทดสอบคุณภาพของสื่อด้านความตรงตาม
เนื้อหาของบทเรียน/ความตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียน/ความชัดเจนของสื่อ ซึ่ง
มีวิธีการแก้ปัญหาโดยการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดพิมพ์เอกสารความรู้เพิ่มเติม

5 ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของสื่อ
ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้

5.1.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาที่ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ที่ระดับ .05 โดยส่วนใหญ่ครูกลุ่มสังคมมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ คือ

1 ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านงบประมาณที่ใช้ในการผลิต
สื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย ใช้งบประมาณส่วนตัว

2 ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการ
ผลิตสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้

3 ปัญหาการขาดการสนับสนุนด้านข้อมูลที่ใช้ในการผลิตสื่อ ซึ่งมีวิธีการ
แก้ปัญหาโดย ศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสาร และเอกสาร

5.2 เปรียบเทียบการแก้ปัญหาการใช้สื่อการสอน

5.2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาที่ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ที่ระดับ .05 มีดังนี้คือ

ปัญหาการขาดความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้สื่อการสอนในด้านการ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน/การประเมินคุณลักษณะของสื่อเกี่ยวกับความถูกต้อง
ของเนื้อหาและความชัดเจนของสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

1) เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้

2) เข้ารับการอบรม

5.2.2 ด้านการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาที่ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีดังนี้คือ

1 ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย จัดทำโครงการพิเศษเพื่อหาเงินรายได้

2 ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการใช้สื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย ขอยืมอุปกรณ์และเครื่องมือจากโรงเรียนใกล้เคียง

3 ปัญหาการขาดการสนับสนุนด้านการบริการสื่อของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

- 1) จัดตั้งโครงการแลกเปลี่ยนสื่อระหว่างโรงเรียน
- 2) ให้โรงเรียนจัดเอกสารแจ้งแหล่งยืมสื่อจากหน่วยงานอื่น

5.2.3 ด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อ

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาที่ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยครูกลุ่มสังคมมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ มีดังนี้คือ

1 ปัญหาความพอเพียงของสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

- 1) ผลิตสื่อใหม่ให้พอเพียงแก่ความต้องการ
- 2) ทำหนังสือขอบริจาคหรือขอยืมสื่อจากหน่วยงานอื่น ๆ
- 3) จัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนสื่อระหว่างกลุ่มโรงเรียน

2 ปัญหาความชัดเจนของสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

- 1) ศึกษาข้อบกพร่องของสื่อและแก้ไขปรับปรุง
- 2) ขอยืมหรือขอบริจาคสื่อที่ชัดเจนจากหน่วยงานอื่น

3 ปัญหาความทันสมัยของสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

- ขอยืมหรือขอบริจาคสื่อที่ทันสมัยจากหน่วยงานอื่น

4 ปัญหาความตรงตามเนื้อหาของบทเรียน ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย

- ผลิตสื่อขึ้นมาใหม่ให้ตรงกับเนื้อหาของบทเรียน

- 5 ปัญหาความซ้ำซ้อนของสื่อ ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหาโดย
- 1) ของบประมาณเพื่อนำมาจัดซื้อหรือซ่อมแซมสื่อ
  - 2) จัดหา - ติดต่อขอยืมสื่อจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัญหาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน ของครู 5 กลุ่มวิชา ที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดฉะเชิงเทรานั้น มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งจะได้นำมาอภิปรายและเสนอแนะ ดังนี้

1. ครูทุกกลุ่มวิชาเห็นว่า ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสนับสนุน และด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อการสอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีวุฒิทางการศึกษาหรือวุฒิศึก จึงมีความรู้พอสมควรเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน โดยได้ศึกษาเล่าเรียนจากสถาบันที่จบการศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวิฑูร ชมใจ (2534) ที่พบว่า สาเหตุที่ทำให้ครูขาดความรู้ด้านการเลือกการผลิตและการใช้สื่อการสอน เป็นเพราะสถาบันที่จบการศึกษาในวุฒิปริญญาตรี ซึ่งแม้ครูจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและมีวุฒิทางการศึกษาหรือวุฒิศึกก็ยังคงขาดความรู้ด้านการเลือกการผลิตและการใช้สื่อการสอน นอกจากนี้สาเหตุอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้ครูทุกกลุ่มวิชาเห็นว่า ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสนับสนุน และด้านปริมาณและคุณภาพของสื่อการสอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยก็อาจจะเป็นเพราะว่าครูส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 16 - 20 ปี ซึ่งก็เป็นระยะเวลาในการทำงานในอาชีพนี้ นานพอสมควรที่จะทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนรวมถึงประสบการณ์ในการผลิตและการใช้สื่อการสอน นอกจากนั้นยังมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรมซึ่งทางหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนโดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของอภิญา สุชะกุล (2527) ที่สรุปได้ว่า หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้อยู่เสมอ ๆ

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูแต่ละกลุ่มวิชา พบว่า ส่วนใหญ่ครูกลุ่มสังคมมีความคิดเห็นต่อปัญหาและการแก้ปัญหาการผลิตสื่อการสอน แตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ เช่น การแก้ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านงบประมาณที่ใช้ในการผลิตสื่อ โดยใช้งบประมาณส่วนตัว เป็นต้น ซึ่ง ครูกลุ่มอื่น ๆ มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับปานกลาง แต่ครูกลุ่มสังคมเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของรอยเดือน สุภาพ (2529) ที่พบว่า ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของครูกลุ่มสังคมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะด้วยความเป็นครูผู้สอนวิชาสังคม จึงมีความสนใจและให้ความสำคัญต่อการใช้สื่อการสอน มีการชวนขยายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะว่าสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ดังนั้นครูกลุ่มวิชาสังคมจึงสนใจที่จะปรับตัวและหันมาให้ความสำคัญกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ประกอบการสอนมากขึ้นช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนมากขึ้น ดังงานวิจัยของชนาพร เขาวรัตน์ (2530) ที่พบว่า ครูกลุ่มวิชาสังคมมีการยอมรับที่จะนำความรู้ ทฤษฎี หรือแนวคิดตามผลงานวิจัยใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมาดัดแปลงใช้ในการเรียนการสอน ฤดี ภูมิถาวร (2526) พบว่า ครูกลุ่มวิชาสังคมต้องการเสริมสมรรถภาพเกี่ยวกับการสอน เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น และนอกจากนั้น ดลฤดี สุจิตานนท์รัตน์ (2527) ยังพบว่า ครูกลุ่มวิชาสังคมมีความคิดเห็นว่าการศึกษาหาความรู้ และการนำความรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนย่อมส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ครูอีกกลุ่มวิชาหนึ่งที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้สื่อการสอนแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ คือ ครูกลุ่มวิชาภาษา ซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูกลุ่มอื่น ๆ เช่น ปัญหาการเตรียมตัวผู้เรียนก่อนการใช้สื่อการสอน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เป็นต้น โดยครูกลุ่มภาษา เห็นว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลาง ในขณะที่ครูกลุ่มอื่น ๆ มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูกลุ่มวิชาภาษามีความสนใจในการใช้สื่อการสอน

เป็นอันมาก เนื่องจากวิชาภาษาในปัจจุบันเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ เป็นเครื่องมือค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และทำให้เราทราบถึงความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโลก (พรทิพา เหลืองวัฒนาภิจ, 2522) วิชาภาษาจึงนับว่าเป็นวิชาสำคัญยิ่งในหลักสูตรวิชาหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ครูกลุ่มวิชาภาษาต้องชวนชววยในการหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้ตนเองมีความรู้เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน โดยมีการสำรวจความต้องการ ก่อนการฝึกอบรมว่าต้องการการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องอะไรบ้าง
2. ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา ระหว่างกลุ่มโรงเรียนหรือระหว่างเขตการศึกษาต่าง ๆ
3. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูทั้ง 5 กลุ่มวิชา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและการแก้ปัญหาว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
4. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูในเขตการศึกษาต่าง ๆ